

ORTADOğU GÜNDEMİ

28 Haziran-4 Temmuz 2021

2021

■ SURİYE GÜNDEMİ

• Uluslararası Gündemde Suriye

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu Rus mevkidaşı Sergey Lavrov ile görüştü. Ortak basın toplantısında açıklama yapan Çavuşoğlu, Türkiye'nin Suriye'de barış ve siyasi süreç için Rusya ile çalışmaya devam edeceğini söyledi. Astana formatının Suriye'de toprak bütünlüğü için etkinliği vurgulandı. Yeni anayasa yazım sürecinin başlaması ve YPG/PKK gibi terör örgütlerinin ülkeden temizlenmesi gerektiği söylendi.¹

Roma'da gerçekleşen IŞİD'i Yenmek İçin Küresel Koalisyon toplantısında ABD Dışişleri Bakanı Anthony Blinken, IŞİD için savaşan ve Suriye'de hapsedilmiş insanların ülkelerine geri dönmeleri, rehabilite edilmeleri ve gerektiğinde yargılamaları için sorumlu ülkelere çağrıda bulundu. Blinken, koalisyonun IŞİD'e karşı mücadelede önemli başarılar kaydettiğini ve sırada Afrika'daki çabaların genişletilmesi gerektiğini söyledi. Ayrıca Suriyeli mülteciler için 436 milyon dolar insani yardım sağlama planı ve IŞİD Büyük Sahra'da üst düzey bir lidere karşı yeni ABD yaptırımları uygulandığı açıklandı.²

• Suriye Rejimi

İran Dışişleri Bakanı Mohammad Cevad Zarif'in Yardımcısı Ali Esger Khaji ve yanındaki heyet Suriye'ye giderek Beşar Esad ile görüştü. Görüşmede iki ülke arasındaki stratejik ilişkiler ve tüm alanlarda ilişkilerin gelişmesi için var olan ortak komitelerin rolü incelendi. Görüşmede ayrıca tüm bölgesel gelişmeler ve siyasi konular, özellikle Astana oturumunun gündemi incelendi ve Suriye halkının yararına olacak siyasi çabalara vurgu yapıldı. İran'ın Suriye'nin yeniden imarında rol oynamaya hazır olduğu belirtildi.³

Esad, Rusya Başkanı Vladimir Putin'in özel elçisi Alexander Lavrentiyev ve beraberindeki heyeti kabul etti. Görüşmede Suriye ile Rusya Federasyonu arasındaki stratejik ilişkiler ve ikili iş birliği alanları üzerinde duruldu. Öte yandan gerek Astana görüşmeleri gerekse Anayasa Tartışma Komisyonu toplantıları aracılığıyla siyasi yolda son gelişmeler tartışılırken, Lavrentiyev bir sonraki toplantının Astana platformu şeklinde yapılması için devam eden hazırlıkları aktardı.⁴

1 <https://www.dailysabah.com/politics/diplomacy/turkey-will-continue-working-with-russia-on-syria-peace-cavusoglu>

2 <https://abcnews.go.com/Politics/blinken-calls-coalition-partners-repatriate-isis-fighters-held/story?id=78533597>

3 https://en.abna24.com/news/irans-diplomat-meets-syrian-president-al-assad_1154856.html?_cf_chl_jschl_tk__=2c39d431d66610025f2ce6994d87c052232270ab-1625392530-0-AQ0mqrDLTAZlCFidr2X1i4uWxLFAjqPC0lLwY2ibi1MVcZ5dH8MbwU5SKmH7vd117BwUxGlcMPoRvbkaYp2LmhLjvUGfx3N6rvOAOjqh8MgFBHeD-fqdLHa4LD_2qePVxabZxCuyFe4C6aJOi3isUWTJYAFA95dGlstYRvhBonerB526RMrEBDMdE48eue-IPiHU6LtU0ua-8tdeHP7-3q3wPmzg_nuTz65evb1Fa2oAkixBhacFAEerD5ZzS9Aej06CwxPrdb93CBLE7iu1ATZ10PbXpanr_bv7w-YdNixgzxRX4y04j_-Vuk1qZ3ndTB370Cnqoc5RqaxmLxQTXlsgB-h4tVXDrp9MQzq-K5KN3x0Toy8hVLS2SdHUgovENvWaMs92dThI0AgdmJAARy0X3oxro9dS-GKfUWTQ3ysbllH1DHATxw75BbDXPJ2PVZW_SaNOQ2eggvGwsXMGJ40SbrRgWdk6CX05WrS

4 <http://sana.sy/tr/?p=238393>

• Fırat'ın Doğusu

İran destekli milisler, 28 Haziran Pazartesi akşamı Suriye'de bulunan bir ABD üssüne roket saldırısı gerçekleştirdi. Saldırının önceki gece ABD savaş uçaklarının Irak ve Suriye sınırının keşiştiği noktadaki İran destekli grupları hedef almasına bir misilleme olarak düzenlendiği belirtildi. Üsse gerçekleşen roket saldırılarında yaralanan ya da ölen bir ABD askerinin olmadığı açıklandı. Üste bulunan ABD birlikleri roketlerin geldiği noktalara misilleme atışı gerçekleştirdi. Suriye'deki Amerikan üslerine ilk kez böyle bir saldırının düzenlenmiş olması ise dikkat çekici bir gelişme olarak kayda geçti.⁵

IŞİD'e karşı verilen uluslararası mücadelenin yenilenmesi üzerine Roma'da düzenlenen bir toplantıda açıklamalarda bulunan ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken, YPG tarafından tutuklu bulunan IŞİD'li militan sayısının 10 bin civarında olduğunu söyledi. Blinken ayrıca, bu militanların vatandaşı oldukları ülkelere geri gönderilmesi noktasındaki çabaların artırılması konusunda uluslararası kamuoyuna çağrıda bulundu.⁶

YPG'nin Haseke'de alıkoyduğu tiroit hastası Kürt bir sivil işkence ederek öldürdüğü ortaya çıktı. Yaklaşık 1 ay önce YPG'yi eleştirdiği bahanesiyle alıkoyulan Emin İsa Emin, YPG'nin işkencesi sonrası hayatını kaybetti. Emin'in cansız bedeni ölümünden 4 gün sonra ailesine teslim edildi. Ölümünün duyurulduğu haberlerde Emin'in vücudundaki darp ve işkence izlerini gösteren fotoğraf karelerine de yer verildi.⁷ ABD'nin Suriye Büyükelçiliği, Emin'in gözaltında ölümüne yönelik haberlerden derin kaygı duyduğunu belirtti ve derhal şeffaf bir soruşturmanın başlatılarak sorumlulara gereken cezanın verilmesi çağrısında bulundu.⁸

Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov'un Şam hükûmetiyle diyalog kurulması çağrısına cevap veren YPG, Şam hükûmetiyle sorunların diyalogla çözülmesine yönelik çalışmalarını devam ettirdiğini söyledi. Fakat süreçte bir ilerleme kaydedilebilmesi için Şam'ın zihniyetini değiştirmesi ve diyaloga açık hâle gelmesinin gerektiği ifade edildi.⁹

• Güney Suriye

Dera merkezindeki yaklaşık 40 bin kişinin yaşadığı mahalle, insani temel yaşam malzemelerinin ulaşmasını engellemek amacıyla Esad rejimi tarafından 8 gündür kuşatma altında. Rusya, 25 Haziran'da Dera şehir merkezindeki Dera Beled Mahallesi'nde yaşayan halktan ve oradaki eski askerî muhaliflerden, ellerindeki hafif silahların tümünü teslim etmelerini ve evlerin aranmasına izin vermelerini istedi. Dera'daki uzlaşma merkezi (Deralı Merkezî Komite) ve bölge halkının ileri gelenleri bu isteğe, Temmuz 2018'de Rusya arabuluculuğunda Esad

5 <https://www.al-monitor.com/originals/2021/06/us-forces-syria-come-under-attack-after-airstrikes-iran-backed-militias>

6 <https://www.middleeastmonitor.com/20210628-syria-up-to-10000-daesh-fighters-detained-by-pro-us-kurds/>

7 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/ypg-pkkli-teroristler-suriyede-hasta-bir-sivili-iskenceyle-oldurdu/2288690>

8 <https://twitter.com/USEmbassySyria/status/1410481023062794240>

9 <https://www.rudaw.net/turkish/kurdistan/030720214>

rejimiyle sadece ağır silahların teslim edilmesi yönünde varılan uzlaşmaya aykırı olduğu gerekçesiyle karşı çıktı. Bunun üzerine Esad rejimi, Dera Beled’de yaşayan yaklaşık 40 bin sivile tam abluka uygulamaya başladı. Rejim, başlattığı kuşatmayla 8 gündür bölgeye giriş çıkışları durdurarak ilaç, gıda malzemeleri, yakıt gibi temel insani malzemelerin girişini yasakladı.¹⁰

• İdlib ve Harekât Bölgeleri

Suriye Sivil Savunma (Beyaz Baretliler) Medya Sorumlusu Hasan el-Ahmet yaptığı açıklamada, rejim güçlerinin, İdlibiin güneyinde yer alan İblin, Meşşun ve Belyun köylerine karadan karaya atış yapan silahlarla saldırı düzenlediğini belirtti. Ahmet, saldırıda İblin’de 5, Belyun’da 2 ve Meşşun’da 1 olmak üzere toplam 8 sivilin yaşamını yitirdiğini, yaralanan 9 sivilin çevredeki hastanelere kaldırıldığını bildirdi.¹¹

YPG/PKK, Tel Abyad ilçe merkezinin batı kırsalında Barış Pınarı Harekâtı alanı dışındaki Merdud, Alve ve Hefiyye Salem köyleri üzerinden SMO askerlerinin bulunduğu cephe hattının yakınındaki Hirbet Faras köyüne sızma girişiminde bulundu. Bunun üzerine SMO askerleriyle teröristler arasında çatışma yaşandı. Şiddetli çatışmaların çıktığı bölgede, SMO askerleri terör örgütünün sızma girişimlerini engelledi.¹²

■ IRAK GÜNDEMİ

• Siyaset

Mısır Cumhurbaşkanı Abdulfettah es-Sisi, Ürdün Kralı İkinci Abdullah, Irak Cumhurbaşkanı Berham Salih ve Irak Başbakanı Mustafa el-Kazımî’nin 27 Haziran 2021 tarihinde başkent Bağdat’ta “üçlü zirve” toplantısı gerçekleştirdiği bildirilmiştir. Kazımî zirveye ilişkin yaptığı açıklamada, üç ülke arasındaki kalkınma projelerinin etkinleştirilmesi konusunda mutabık kaldığını belirtmiştir.¹³ Ürdün Dışişleri Bakanı Eymen es-Safedi ise Bağdat zirvesinde, Suriye krizine son verilmesi ve Libya’da nihai bir çözüme varılması gereğinin vurgulandığını aktarmıştır.¹⁴ Zirvede Basra bölgesinden, Ürdün’ün Akabe Limanı’na uzanan petrol boru hattı, Irak ile Ürdün arasında ortak sınırdaki ekonomik bölgenin kurulması ve ticaret hacminin artırılması konularının da görüşüldüğünün altı çizilmiştir.¹⁵ Irak Dışişleri Bakanı Fuad Hüseyin de Mısırlı ve Ürdünlü mevkidaşlarıyla düzenlediği ortak basın toplantısında, zirvede birçok alanda iş birliğinin yanı sıra “ortak sanayi şehirleri kurma” iş birliğinin de masaya

10 <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/esed-rejimi-derada-40-bin-kisilik-mahalleyi-8-gundur-abluka-altinda-tutuyor/2292673>

11 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/esed-rejiminin-idlib-kirsalina-yonelik-saldirisinda-8-sivil-oldu/2293116>

12 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/terror-orgutu-ypg-pkknin-baris-pinari-harekati-bolgesine-sizma-girisimi-engellendi/2290651>

13 <https://ina.iq/eng/12556-kadhimi-bids-farewell-to-sisi-and-the-jordanian-monarch.html>

14 <https://ina.iq/eng/12547-safadi-baghdad-summit-stressed-the-need-to-end-the-syrian-crisis-and-reach-a-final-solution-in-libya.html>

15 <https://turkish.aawsat.com/home/article/3049861/kazimi-irak-mısır-ve-ürdün-halklarına-yakışır-bir-gelecek-kuruyor>

yatırıldığı açıklanmıştır. Ayrıca söz konusu zirve sayesinde bir Mısır cumhurbaşkanının 30 yıl sonra ilk kez Irak'ı ziyaret ettiği kaydedilmiştir. Bununla birlikte ABD'nin, İran'ın etkisini kırmak için Irak'ın Arap ülkeleriyle ilişkilerini geliştirmesini desteklediği gözlemlenmektedir.¹⁶

Irak Başbakanı Mustafa el-Kazimi'nin Brüksel'deki Avrupa Birliği (AB) Genel Merkezine resmî bir ziyaret gerçekleştirerek Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula Von Der Leyen ile bir araya geldiği bildirilmiştir. Başbakanlık tarafından yapılan açıklamaya göre Von Der Leyen, Irak hükûmeti tarafından yürütülen ekonomik reformları överek Avrupa Komisyonunun Irak'ın Beyaz Kitap ve yolsuzlukla mücadele mekanizmalarını desteklediğini ifade ederken Kazimi'nin de Leyen'den Irak'ı kara para aklama riski yüksek olduğu düşünülen ülkeler listesinden çıkarmasını istediği aktarılmıştır.¹⁷ Diğer yandan, Kazimi'nin ziyaret sırasında Brüksel'de Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO) yetkilileriyle bir araya geldiği ve NATO'yu terör örgütü IŞİD'i yenmek için Irak güçlerine verdiği desteği devam ettirmeye çağırdığı bildirilmiştir.¹⁸ Ayrıca Irak hükûmeti yaptığı açıklamada söz konusu ziyaret kapsamında, Kazimi'nin Irak-Avrupa iş birliğini geliştirme noktasında Belçika ve AB ülkeleri ile bir takım görüşmeler yaptığı açıklanmıştır. Bununla birlikte Kazimi, 29 Haziran tarihinde yaptığı basın açıklamasında, ziyaretin Irak ile AB ülkeleri arasında imzalanan anlaşmaları harekete geçirmesine odaklanarak Irak'ın ekonomik krizi aşmasına ve yatırımlarını genişletmesine katkıda bulunacağını vurgulamıştır.¹⁹

Irak Elektrik Bakanı Macid Mehdi Hantuş, 29 Haziran 2021 tarihinde erken saatlerde Başbakan Kazimi'ye istifasını sunmuştur. Yazın artan hava sıcaklığı nedeniyle güç kaynağının bozulması ve enerji nakil kulelerine yapılan organize saldırıların Hantuş'un istifasına neden olduğu düşünülmektedir.²⁰ Aynı zamanda elektrik kesintilerini protesto eden gösterici sayısının giderek artmasının da Hantuş'un istifasını tetiklediği aktarılmıştır. Nitekim 30 Haziran 2021 tarihinde Irak'ın Vasit vilayetinde uzun süren elektrik kesintilerini protesto etmek için yüzlerce kişi "el-Aziziye" elektrik santrali önünde toplanmış ve güvenlik güçleri, göstericilere ateş açmıştır.²¹

Irak Başbakanı Mustafa el-Kazimi'nin 2 Temmuz 2021 tarihinde İKBY hariç tüm ulusal şebekenin ani bir arızaya uğramasının ardından elektrik krizinde yetkililerin görev dağılımını da ele alan bir kararname yayımladığı aktarılmıştır. İlgili kararnameye göre öncelikle, Başbakan liderliğinde ve elektrik sıkıntısıyla ilişkili üst düzey yetkililerin katıldığı bir hücre oluşturulacaktır. Buna müteakip; elektrik kullanım saatlerinin maksimuma çıkarılması, Elektrik Bakanlığına her türlü mali, teknik, lojistik ve güvenlik desteğin sağlanması, yerel yöne-

16 <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-57631574>

17 <https://www.iraq-businessnews.com/2021/07/02/pm-asks-eu-to-remove-iraq-from-money-laundering-list/>

18 <https://www.basnews.com/en/babat/698798>

19 <https://turkish.aawsat.com/home/article/3056801/kazimi-bir-takim-anlasmalari-icin-brüksel'de>

20 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/Iraq-s-Minister-of-Electricity-submits-his-resignation>

21 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/irak-guvenlik-gucleri-elektrik-kesintisini-protesto-eden-gostericilere-ates-acti-4-yarali/2289434>

timlerin enerji üretimi ve dağıtımına dâhil edilmesi, elektrik şebekesini kötüye kullanımdan doğan suçlara karşı ceza davaları başlatılması gibi tedbirlerin alınacağı kaydedilmiştir.²² Ayrıca Kazimi hükûmetinin söz konusu kararnameyle ülkede önemli sorunların başında gelen elektrik sıkıntısını çözüme konusunda somut başarılar elde etmek istediğinin altı çizilmiştir.

• Güvenlik

ABD, Irak'taki güçlerine yönelik insansız hava aracı (İHA) saldırılarına yanıt olarak Irak-Suriye sınırı yakınında İran destekli milislere hava saldırısı düzenlediğini açıklamıştır. Gerçekleştirilen saldırıların üç noktada "operasyonel ve silah depolama tesislerini" hedef aldığı belirtilmiştir. Saldırıda hedef alınan noktaların, Ketaib Hizbullah ve Ketaib Seyyid el-Şühada da dâhil olmak üzere İran destekli birkaç grup tarafından kullanılan Suriye'de iki ve Irak'ta bir tesisin olduğu da açıklamada yer almıştır. Bununla birlikte Irak Silahlı Kuvvetler Genel Komutanlığı Sözcüsü Yahya Resul, saldırıların Irak egemenliğini ve Irak ulusal güvenliğini "bariz ve kabul edilemez bir şekilde" ihlal ettiğini belirterek saldırıları kınadığını açıklamıştır.²³ Saldırıların ardından Ketaib Seyyid el-Şühada yaptığı açıklamada, Irak hava sahasındaki ABD uçaklarını hedef alacaklarını belirtmiştir.²⁴ Ayrıca İran yanlısı Asaib Ehlil Hak milis grubunun lideri Kays el-Hazali, misilleme hazırlığı içerisinde olduklarını duyurmuştur.²⁵ Fetih Koalisyonunun Başkanı Hadi el-Amiri de 2 Temmuz 2021 tarihinde "Amerikalı işgalcileri Irak'tan derhal kovmaya" çağırmıştır.²⁶ Öte taraftan son dönemde ABD unsurlarının bulunduğu Viktorya Üssü ve Irak'ın Selahaddin vilayetindeki Beled Hava Üssü gibi birçok noktanın Şii milis grupların saldırısına uğradığının altı çizilmiştir.

26 Haziran 2021 tarihinde Haşdi Şaabi, kuruluşunun yedinci yılını kutlamak maksadıyla Irak'ın Diyala vilayetinde bulunan Şehit Ebu Muntezer el-Hamdavi Üssü'nde tören düzenlemiştir. İnsansız Hava Araçlarını (İHA) da içeren çeşitli askerî araçların sergilendiği törene Başbakan Kazimi'nin de katıldığı aktarılmıştır.²⁷ Kazimi'nin yaptığı konuşmada, Haşdi Şaabi'nin halk gücü olduğunu vurguladığı kaydedilmiştir.

Irak hükûmetine bağlı Medya Güvenlik Ağı tarafından yapılan yazılı açıklamaya göre, son günlerde ülkenin farklı yerlerinde elektrik santrallerine yönelik saldırılar düzenlendiği ve söz konusu saldırılarda yedi kişinin hayatını kaybettiği belirtilirken 11 kişinin de yaralandığı aktarılmıştır. İlgili açıklamanın devamındaysa elektrik santrallerine yönelik saldırıların kimler tarafından düzenlendiği ve ne tür saldırılar olduğuna ilişkin bilgi verilmemiştir.²⁸

22 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/Al-Kadhimi-rolls-a-list-of-orders-to-mitigate-the-power-crisis-Ministry-of-electricity-announces-restoring-pre-crisis-production-capacity>

23 <https://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-57633360>

24 <https://english.iswnews.com/19534/kataib-sayyid-al-shuhada-we-will-target-us-planes-in-the-skies-of-iraq/>

25 <https://www.middleeastmonitor.com/20210630-pro-iran-militia-leader-vows-retaliation-against-us-troops-in-iraq/>

26 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/Al-Amiri-calls-to-remove-U-S-forces-from-Iraq-immediately>

27 <https://twitter.com/teamsmediawar/status/1408768624702152717>

28 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/irakta-elektrik-santrallerine-saldirilar-7-olu-11-yarali/2293562>

İKBY Medya ve Enformasyon Dairesi, İran basınında geniş yer bulan “Erbil’de bir Mossad karargâhının roketle vurulduğu ve üç İsraili personelin öldürüldüğü” yönündeki haberleri yalanlamıştır. Haberin yalan haber olduğu ve gerçekleri çarpıtmaya yönelik yapıldığı belirtilerek “İKBY’de İsrail istihbarat üssü ya da karargâhı” olmadığı açıklanmıştır.²⁹

• Ekonomi

2013 yılında devlete ait Güney Gaz Şirketi, Shell ve Mitsubishi arasında 25 yıllık bir ortak iştirak olarak kurulan Irak Basra Gaz Konsorsiyum (BGC), Dünya Bankasının Uluslararası Finans Kurumu ile bir 360 milyon dolarlık bir kredi anlaşması imzalamıştır. BGC, kredinin gaz işleme kapasitesini yüzde 40 artıracak olan yeni Basra Doğal Gaz Sıvı Çıkarma Tesisi’nin inşaatını kısmen finanse edeceğini belirtmiştir.³⁰

ABD’nin bir hafta içerisinde günlük dokuz ülkeden beş milyon 239 bin varil petrol ithalatı gerçekleştirdiği vurgulanırken geçen haftanın verilerine göre Irak’ın ABD’ye olan petrol ihracat oranında azalma olduğu kaydedilerek günlük 142 bin varile düştüğü kaydedilmiştir. Diğer yandan iki hafta önce Irak’tan ABD’ye günlük petrol ihracat oranının 151 bin varil olduğunun altı çizilmiştir.³¹

• Sağlık ve Sosyal Hayat

Irak’ın bazı vilayetlerinde, sıcak hava dalgası nedeniyle birkaç gün boyunca resmî çalışma saatlerinin askıya alındığı duyurulurken bazı vilayetlerde ise bu saatlerin azaltıldığı ifade edilmiştir. Irak’ın Basra, Necef, Diyala, Dikar, Kerbela ve Divaniye vilayetleri, tüm devlet dairelerinde resmî çalışma saatlerini askıya alma kararı aldığı belirtilmiştir. Bununla beraber Irak’ta gün içinde hava sıcaklığının 50 derecenin üzerine çıktığı kaydedilmiştir.³²

Irak’ta koronavirüse (Covid-19) yakalanan kişi sayısının günlük 6 bin 500 civarında seyrettiği kaydedilmiştir. Diğer taraftan Sağlık ve Çevre Bakanlığının yaptığı açıklamaya göre 2021 yılının Temmuz ayı itibarıyla 12 milyona yakın test gerçekleştirilirken 922 bin kişi aşılanmıştır.³³

■ TÜRKMEN GÜNDEMİ

• Siyaset

Irak eski Başbakanı ve Nasir Koalisyonu Başkanı Haydar Abadi, 28 Haziran 2021 tarihinde Irak Türkmen Cephesi Bağdat İl Başkanı Gülşen Celal’i ofisinde kabul etti.

29 <https://shafaq.com/ar/كوردستانيات/كشفت-حقيقة-تنب-يراني-عن-تعرض-مقر-للموساد-ال-سراي-لي-له-هجمات-صاروخية-ب-ربيل>

30 <https://www.middleeastmonitor.com/20210504-iraq-to-invest-3bn-in-basra-gas-company/>

31 <https://www.facebook.com/tebajansi/posts/1742443972609469>

32 <https://turkish.aawsat.com/home/article/3055151/irak-ta-devlet-kurumlarinin-calismaları-yüksek-sıcaklıklar-nedeniyle-aksadı>

33 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/Covid-19-About-6500-new-cases-in-Iraq-today-3>

Görüşmede Irak'taki son gelişmeler ve genel siyasi durumla seçim sürecinin başarılı olmasını sağlayacak araçlara ulaşmak için Irak Türkmen Cephesi ile Nasir Koalisyonu arasındaki iletişim ve istişarenin önemi ele alındı.³⁴

Irak Türkmen Cephesi Başkan Hasan Turan'ın imzasıyla Türkçe yayımlanan bir bildiriyle Bağımsız Yüksek Seçim Komisyonu Kurulunun Kerkük vilayeti ile ilgili 40 ve 41 sayılı karar-namelerini sert bir dille eleştirdi. Bildiride Kerkük'e 2018 yılı seçimlerinde bazı seçim bölgelerinde özellikle bir parti lehine usulsüzlük ve sahtecilik yapan bazı şahısların tekrar seçim bölgelerine atama emriyle alakalı kararnamelerin şaşkırtıcı olduğunu belirtti.

Gözetim organlarının Bağımsız Yüksek Seçim Kurulunun performansı üzerindeki zayıf rolünün erken seçimlerin gidişatını bozma niyetinde olduğunu ifade eden bildiri ayrıca Seçim Kurulunu uyararak 2018'deki tahriflerin tekrar edilmesine izin vermeyeceklerini sert bir dille vurguladı.³⁵

Irak Türkmen Cephesi Başkanı Danışmanı Ahmet Remzi Köprülü, Nucaba ve Tali Televizyonlarına yaptığı basın açıklamasında Yüksek Seçim Kurulunun Kerkük'e yaptığı koordinatör atamalarına ilişkin kararların yanlış olduğunu ve usulsüzlükle adı geçen kişilerin atanmasının incelemiden geçmeden yapıldığını ifade etti. Bir parti lehine diğer bütün partilerin görmezden gelindiğini söyleyen Köprülü, bu kararların mutasyon geçirmiş bir hile virüsü olduğu benzetmesinde bulundu.³⁶

Irak Türkmen Cephesi Kerkük Milletvekili ve Irak Parlamentosu İnsan Hakları Komitesi Başkanı Erşat Salihi, Hollanda'nın Bağdat Büyükelçiliğinden Charge d'Affair Roches Pronk'u 30 Haziran Çarşamba Günü, müstakbel iş birliği imkânları hakkında görüşmek üzere kabul etti.

Salihi toplantının başında, özellikle insan hakları ilkelerinin pekiştirilmesi ve Irak'taki demokratik sürecin temel direklerinin desteklenmesiyle beraber, insani yardım örgütleri aracılığıyla insan hakları davalarına destekte bulunan Hollandalı temsilciye şükranlarını sundu. Hollandalı diplomat ise iki taraf arasındaki ikili ilişkilerin Irak'ta istikrarı sağlamaya hizmet edecek şekilde güçlendirilmesi gerektiğini vurguladı ve hükûmetinin her zaman güvenlik ve ekonomi alanlarında destek sağlamaya, seçim yasalarını düzenleme konusunda yardımcı olmaya çalıştığını belirtti.³⁷

Irak Türkmen Cephesi Başkanı Hasan Turan ve Yardımcısı Hişam Bayraktar'ın da katılımlarıyla, eski Irak Türkmen Adalet Partisi Başkanı Enver Hamid Bayraktar ölümünün seneidevriyesi anıldı. Törene emekli ve hâlihazırda milletvekilliği yapan şahıslar da dâhil olmak üzere Türkmen toplumunun önde gelen birçok ismi katıldı.³⁸

34 <https://afkarhura.com/?p=25158>

35 https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=2907274782844953&id=1419723164933463

36 <https://afkarhura.com/?p=25170>

37 <https://www.facebook.com/558014920898846/posts/4501571866543112/>

38 <https://www.facebook.com/1419723164933463/posts/2907568892815542/>

Irak Türkmen Cephesi Kerkük Milletvekili ve Irak Parlamentosu İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Erşat Salihi, Irak Parlamentosu Başkanlığının blok liderleriyle 28 Haziran Pazartesi tarihinde yaptığı toplantıya katıldı. Toplantı gündeminde Irak Bağımsız Yüksek Seçim Kurulu (IBYSK) hakkında çalışmalarının önümüzdeki dönemde sürdürülebilirliği konusu vardı. Oylama aşamasına gelinmiş bazı kanun ve anlaşmaların yasalaşmasının ve IBYSK'nın gözetim rolünün etkinleştirilmesinin önemiyle önümüzdeki oturumlarda Federal Yargıtay üyeleri için oy kullanma gereği ele alındı.³⁹

Irak Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği 38. Olağan Genel Kurul toplantısı 29 Haziran Salı Günü, İstanbul'da gerçekleşti. Toplantıya Türkmeneli'nden çok sayıda isim katıldı. Açılış töreninin ardından divan heyeti seçildi ve devamında faaliyetler, mali durum, denetleme ve tahmini bütçeler onaylandı. Derneğin Eskişehir'de bir şube Adapazarı ve İzmir'de ise bir temsilcilik açması oy birliğiyle karara bağlandı. Seçim aşamasında tek liste ile rakipsiz seçime giren mevcut Başkan Kemal Bayatlı'nın liderliğindeki Güven Grubu tekrar başkanlığa seçildi.⁴⁰

Irak Türkmen Cephesi Kerkük İl Başkan Yardımcısı Kahtan Vendavi, Türkmen Aşiret ve Ayan Meclisini ziyaret etti. Ziyaret sırasında Vendavi, Meclis Başkan Yardımcısı Hacı Burhan Tayyip ve üyelerle görüştü. Görüşmelerde aşiret durumlarını ilgilendiren konuların yanı sıra siyasi, sosyal meseleler de ele alındı. Barış içerisinde yaşamak isteyen Türkmen aşiretler arasındaki bağın güçlendirilmesi gerektiği dile getirildi.⁴¹

• Güvenlik

Kerkük güneybatısında Riyad nahiyesi civarında federal polis güçlerine ait bir kontrol noktasına kimliği belirsiz kişiler tarafından yapılan saldırıda 1 güvenlik görevlisinin hayatını kaybettiği 2 görevlinin ise yaralandığı bildirildi.⁴²

Irak Ulusal Güvenlik Müsteşarı Kasım el-Araci, 30 Haziran 2021'de yüksek düzey bir askerî heyetle Kerkük'ü ziyaret etti. Kasım el-Araci heyetinde Orta Operasyonlar Komutanlığı Başkan Yardımcısı Abdülemir el-Şimmeri, Ulusal Güvenlik Kurumu vekili Hamit el-Şatri ve Haşdi Şaabi Kuzey Bölgesi Sorumlusu Yılmaz Neccar yer aldı. Araci'nin ziyaretini gerçekleştirme sebebinin, Kerkük'te güvenliğin desteklenmesiyle altyapı ve enerji santrallerinin korunması için güvenlik güçlerinin aldığı önlemleri incelemek olduğu öğrenildi. Araci, Kerkük Vali Vekili Rakan Said el-Cuburi tarafından karşılandı. Ayrıca Araci ziyareti kapsamında Kerkük'te kurulan Irak ordusu ile Peşmerge arasındaki koordinasyon merkezini ziyaret etti. Koordinasyon

39 <https://www.facebook.com/558014920898846/posts/4495388337161465/>

40 <http://turkmenelihaber.net/turkmeneli/item/22253-irak-turkleri-dernegi-mevcut-baskani-kemal-beyatli-genel-kurulda-yeniden-baskanliga-secildi.html>

41 <https://www.facebook.com/241916859905/posts/10159211842359906/>

42 <http://turkmenelihaber.net/turkmeneli/item/22242-kerkuk-un-guneybatisindaki-riyad-nahiyesi-nde-saldiri-1-polis-sehit-oldu-2-polis-yaralandi.html>

merkezine yapılan ziyarette sorumlu ordu komutanı ve Peşmerge komutanları güvenlikle ilgili icraatlarına dair açıklamalarda bulundular. Araci'nin son ziyareti ise Kerkük Havaalanı'na oldu, alanın uçuşlara açılışı için erişilen hazırlık durumunu yerinde kontrol etti.⁴³

• Sağlık ve Sosyal Hayat

Irak Türkmen Cephesi Genel Başkan Yardımcısı ve Kerkük İl Başkanı Hişam Bayraktar ile Kerkük İl Başkan Yardımcısı Kahtan Vendavi'nin katılımlarıyla teşkilat üyelerinin kişisel gelişim programlarına başlandığı bildirildi. Kadın hakları, Türkmen tarihi, seçim kanunu gibi konularda derslerin program müfredatında olduğunu belirten Vendavi, bu hizmetin ITC üyeleri nezdinde bütün Türkmen toplumu için faydalı olacağını vurguladı.⁴⁴

■ IKBY GÜNDEMİ

• Siyaset

Kürdistan Demokrat Partisi'nden (KDP) bir heyet 29 Haziran günü İran'ı ziyaret etmiştir. KDP Sekreteri Fazıl Mirani, KDP Politbüro üyesi Hoşyar Zebari ve KDP MKYK üyesi ve IKBY Diyanet İşleri (Avkaf) Bakanı Piştivan Sadık'tan oluşan heyet İran'ın güvenlik ve askerî liderleriyle bir araya gelmiştir. Görüşmelerin ana konusu "ABD güçlerinin Irak topraklarında bulunması ve KDP'nin tutumu, İran'daki Kürt siyasi partilerinin IKBY topraklarına sığınması ve faaliyetlerini sürdürebilmesi ve son dönemde Erbil'de düzenlenen insansız hava aracı (İHA) saldırıları olmuştur. Elde edilen bilgilere göre İran, ABD askerlerinin Irak'tan çekilmesi konusunda KDP'nin tutumunun Şii gruplarının tutumu ile yakınlaşması konusunda ısrar etmektedir. Ayrıca son dönemde İran Kürdistan Demokrat Partisi'nin (İKDP) İran'da sürdürdüğü faaliyetlerinin durdurulmasına vurgu yapılmıştır. Kaynaklar, İran ziyaretinin KDP lideri Mesud Barzani başkanlığında yapılacağını ancak Barzani'nin ziyaretinin belirsiz sebeplerden ertelendiğini aktarmıştır.⁴⁵

IKBY Sözcüsü Cutyar Adil, ABD'nin 28 Haziran günü İran destekli milis gruplara düzenlediği hava operasyonlarına katılan savaş uçaklarının Erbil'den havalandığı yönündeki iddiaların gerçeği yansıtmadığını açıklamıştır. Söylentiye Ketaib Seyyid el-Şuheda yetkililerinden Ahmed Meksus'un ortaya attığını dile getiren Cutyar Adil, söz konusu iddiaları yalanlamıştır. Adil, "Bu söylentilerin hiçbir temel dayanağı yoktur. Aksine Erbil'e yapılan saldırılar yasa dışı gruplar tarafından gerçekleştirildi, bu söylemler kötü anlamlar barındırmaktadır" ifadelerini öne sürmüştür. Ayrıca IKBY Sözcüsü "Erbil'e yapılacak herhangi bir saldırıda Ahmed Meksus ve onun gibilerinin temsilciliğini yaptığı gruplar şüpheli konuma düşecekler. Çünkü bu tür söylemler Erbil'i hedef almak için bir zemin hazırlama ve gerekçe üretme anlamını taşıyor" demiştir.⁴⁶

43 <https://nnciraq.com/72882/>

44 <https://www.facebook.com/241916859905/posts/10159211202054906/>

45 https://drawmedia.net/page_detail?smart-id=8599

46 <https://esta.krd/74996/>

IKBY Parlamentosu, pazartesi günü Maliye Bakanı Avat Şeyh Cenab, Erbil-Bağdat ilişkilerinden Sorumlu Bakan Halid Şivani, Su ve Doğal Kaynaklar Bakanı Kemal Atruşi, Başbakanlık Sekreteri Amanc Rehim ve Başbakanlık Divanı Sekreteri Umid Sabahı misafir ederek toplanmıştır. Toplantının ana konusunun IKBY kamuoyu personellerinin maaş ödemelerinin gecikmesi ve kesintili ödenmesi olduğu aktarılmıştır. KDP Meclis Grubu'ndan bazı milletvekillerinin bakanları sertçe eleştirmesi dikkat çekmiştir. Parlamento'da 18 saat süren toplantıdan sonra olumlu bir karar alınmamıştır. Oturumlardan sonra Parlamento Başkanlığı, Parlamento Maliye Komisyonu ve Doğal Kaynaklar Komisyonunu bir hafta içerisinde konuyla ilişkin bir rapor hazırlamak üzere görevlendirmiştir. Parlamento Başkanlığı, iki komisyonun raporu hazırlandıktan sonra yine konu üzerine parlamentonun toplanacağını ve memur maaşları ile ilgili sorunlar hakkında son kararın verileceğini duyurmuştur.⁴⁷

Öte yandan, KDP milletvekillerinin KYB'li Bakan Halid Şvani ve Goran'lı Bakan Avat Şeyh Cenab'ı eleştirmesi nedeni ile iki bakanın 30 Haziran'da gerçekleştirilen Başbakanlık toplantısını boykot ettiği açıklanmıştır.⁴⁸

• Ekonomi

Irak Başbakanlığı tarafından alınan aylık 200 milyar dinarın IKBY'ye gönderilmesi kararı hâlâ uygulanmamaktadır. 29 Haziran'da yapılan Irak Başbakanlığı toplantısında da Maliye Bakanlığının itirazı nedeniyle kararın uygulanması belirsiz bir zamana ertelenmiştir. IKBY memur maaşlarının ödenmesinin gecikmemesi için Irak Başbakanlığı tarafından 15 Haziran'da aylık 200 milyar dinarın Erbil'e gönderilmesi kararı alınmasına rağmen Irak Maliye Bakanlığı tarafından bu anlaşılan miktarın IKBY'nin petrol dışı gelir kaynaklarının tahkik edilmesinden sonra gönderileceği belirtilmiştir.⁴⁹

IKBY geçtiğimiz yıl boyunca üç milyar dolardan fazla borç aldığı açıklanmıştır. Pazartesi günü gerçekleştirilen IKBY Parlamentosu toplantısında Başbakanlık Sekreteri Amanc Rehim, IKBY'nin bir yılda 3,16 milyar dolar borç aldığını açıklamıştır. Rehim, "2020 yılı Mart ayında IKBY'nin toplam borçları 28 milyar 476 milyon dolardı, 2021 mart ayında IKBY'nin toplam borçları 31 milyar 637 milyon dolara yükseldi" ifadelerini aktarmıştır. "Reform Kabinesi" olarak adlandırılan IKBY 9. Kabinesi döneminde IKBY borçları artış göstermektedir. 10 Temmuz 2018 tarihinde IKBY 9. Kabinesi oluşturulmadan önce IKBY borçları 27 milyar 549 milyon dolarken, bir yıl sonra KDP liderliğindeki KDP, KYB ve Goran Hareketi tarafından oluşturulan 9. Kabine'nin Başbakanı Mesrur Barzani, hükûmet borçlarının 28 milyar 476 milyon dolara çıktığını bildirmiştir.⁵⁰

47 <https://esta.krd/74877/>

48 <https://mewdamedia.com/articles/17217>

49 <https://www.rudaw.net/sorani/business/290620212>

50 <https://www.sharpress.net/all-detail.aspx?Jimare=192255>

Suudi Arabistan, ülkeye kaçak yollarla sokulmaya çalışılan 4,5 milyon amfetamin uyuşturucu hapa el konduğunu açıkladı. Ancak uyuşturucu hapların kaynağına dair herhangi bir bilgi verilmedi.⁵⁶

• Birleşik Arap Emirlikleri (BAE)

Bir İtalyan hükûmet yetkilisine dayandırılan haberde, BAE'nin İtalya'dan ülkesindeki askerî personellerini ve uçaklarını 2 Temmuz'a kadar geri çekmesini talep ettiği bildirildi. Konuyla ilgili iki ülke arasındaki görüşmelerin devam ettiği belirtildi. BAE'nin bu talebinin İtalya'nın ocak ayında Körfez ülkesine yaptığı silah satışını askıya alma kararına bir misilleme olarak geldiği ifade edilmektedir.⁵⁷

İsrail Dışişleri Bakanı Yair Lapid 29-30 Haziran tarihlerinde BAE'ye resmî ziyarette bulundu. İki ülkenin ilişkileri normalleştirmek için anlaşmasından sonra İsrail dışişleri bakanının Körfez ülkesine ilk ziyareti olarak kayıtlara geçti. İsraili bakan ziyareti süresince Abu Dabi'deki İsrail Büyükelçiliği ve Dubai'deki İsrail Konsoloslğunun açılışlarını gerçekleştirdi. Açılış töreninde konuşan Lapid, "Ortadoğu bizim evimiz ve kalmak için buradayız. Bölgedeki tüm ülkelere bu gerçeği tanımaları ve gelip bizimle konuşmaları için çağırıda bulunuyoruz" ifadelerini kullandı.⁵⁸ Bunun yanı sıra İsrail'in yeni başbakanı Naftali Bennett'in ekim ayında BAE'ye bir ziyaret düzenleyeceği İsrail yerel medyası tarafından belirtildi.⁵⁹

Lapid iki günlük ziyareti kapsamında BAE Dışişleri Bakanı Şeyh Abdullah bin Zayid Al Nahyan ile de bir araya geldi. İki diplomat İbrahim Anlaşması'nın uygulanması ve iki ülke arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine yönelik görüş alışverişinde bulundu. Toplantı sonrası Abdullah bin Zayid, İsraili meslektaşını onuruna bir resepsiyon düzenledi.⁶⁰

BAE ve Fransa'dan üst düzey yetkililer video konferans aracılığıyla bir toplantı gerçekleştirdiler. Toplantıda ticaret, yatırım, başta petrol ve gaz olmak üzere, nükleer, yenilebilir enerji, eğitim, sağlık ve gıda güvenliği gibi çeşitli sektörlerdeki iş birliği ve kara para aklama ve terörizmle mücadele gibi başlıklar ele alındı. Toplantıda BAE, Abu Dabi İcra Kurulu Başkanı Haldun Halife Al Mübarek, Fransa da Avrupa ve Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreteri Francois Delattre tarafından temsil edildi. Her iki taraf da ikili ilişkilerde son 10 yıl içerisinde geline noktadan duyulan memnuniyetlerini ifade etti.⁶¹

56 <https://www.aljazeera.com/news/2021/6/30/saudi-arabia-seizes-4-5m-amphetamine-pills-hidden-in-oranges>

57 <https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/uae-sets-deadline-italy-vacate-airbase-italian-government-source-says-2021-06-28/>

58 <https://www.aljazeera.com/news/2021/6/29/israeli-fm-inaugurates-embassy-in-the-uae-in-first-official-visit>

59 <https://www.middleeastmonitor.com/20210701-israel-pm-naftali-bennett-to-visit-uae-in-october-media-reports/>

60 <https://gulfnews.com/uae/government/abdullah-receives-israeli-foreign-minister-yair-lapid-on-first-visit-to-uae-1.1624998008991>

61 <https://www.thenationalnews.com/uae/2021/06/30/uae-and-france-discuss-bi-lateral-relations-at-key-summit/>

• Katar

Katar Emiri Temim bin Hamed Al Sani, Suudi Arabistan'ın Katar Büyükelçisi Mansur bin Halid bin Farhan'ı kabul etti. Suudi elçi Katar Emiri'ne güven mektubunu sunarken, Emir kendisine görevinde başarılar diledi. Mansur bin Halid iki ülkenin ocak ayında ilişkileri normalleştirmek için anlaşmasından sonra Katar'a atanan ilk büyükelçi olarak kayıtlara geçti.⁶²

Katar ile Rusya arasında askerî eğitim alanında iş birliği anlaşması imzalandı. Anlaşma iki ülke arasında gelişen ilişkilerin bir başka örneği olarak gerçekleşti. Bu anlaşmaya göre Katarlı askerî personel Rus askerî eğitim kurumlarında eğitim alabilecek.⁶³

Daha önce ABD'nin Afganistan Özel Kuvvetlerinin eğitimi için Katar'da bir üs arayışında olduğu haberleri basına yansımıştı. ABD Savunma Bakanlığı sözcüsü John F. Kirby yaptığı basın toplantısında ABD'nin Afganistan'dan çekilmesi sonrasında Afgan güvenlik güçlerini desteklemek için Katar'da bir komuta merkezi açılacağını doğruladı.⁶⁴

İŞİD/DAEŞ'le Mücadele Koalisyonu'nun İtalya'da düzenlenen toplantısı için Roma'da bulunan Katar Dışişleri Bakanı Abdulrahman Al Sani oturum aralarında BM Suriye Özel Temsilcisi Geir Pedersen ile bir araya geldi. İkili Suriye'deki gelişmeleri görüştü. Katarlı bakan ülkesinin Suriye'de siyasi bir çözüme ulaşılması için yürütülen uluslararası çabalara verdiği desteği yineledi. Yürütülen çalışmaların 2254 numaralı BM Güvenlik Konseyi kararı doğrultusunda yapılması gerektiğinin altını çizdi.⁶⁵

• Yemen

BAE destekli ayrılıkçı Güney Geçiş Konseyi (GGK) Riyad Anlaşması'nın uygulanmasını görüşmek için Suudi Arabistan'ın kolaylaştırıcılığında Yemen merkezî hükûmeti ile gerçekleştirilen müzakerelere dönme kararı aldı. GGK, haziran ayı içerisinde yerel yöneticilerinin merkezî hükûmet güçlerince tutuklanmasını mazeret göstererek müzakerelerden çekildiğini duyurmuştu. Suudi Arabistan tarafından yapılan açıklamaya göre iki taraf Yemen'deki tansiyonu düşürmek için ortak adım atmak konusunda anlaşmaya vardı. Yemen Dışişleri Bakanı Ahmed bin Mübarek açıklamadan duyduğu memnuniyeti dile getirdi.⁶⁶

Merkezî Hükûmet Turizm, Kültür ve Enformasyon Bakanı Muammer El İryani de Twitter hesabından yaptığı bir açıklamada İran destekli Husi grubun kontrolü altındaki bölgelerde özel sektöre baskı yaparak başta özel bankalar olmak üzere çeşitli kurumlara el koyduğunu ve

62 <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/saudi-ambassador-presents-credentials-to-qatari-emir/2290703>

63 <https://www.dohaneews.co/qatar-russia-partner-up-with-military-education-agreement/>

64 <https://www.dohaneews.co/us-to-build-military-base-in-qatar-to-support-afghan-military-amid-troop-pull-out/>

65 <https://thepeninsulaqatar.com/article/29/06/2021/Qatar-affirms-support-for-global-efforts-to-reach-political-solution-to-Syrian-crisis>

66 <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/yemeni-government-separatist-group-agree-to-stop-escalation-says-saudi-arabia/2292669>

yağmaladığını iddia etti.⁶⁷ Husilerin el koyduğu bankalar arasında ülkenin en büyük bankalarından biri olan Et-Tadamun'un da olduğu belirtildi.⁶⁸

Diğer taraftan Husi grubun Mısırlı muhaliflere sığınma sağlama teklifinde bulunduğu belirtildi. Husilerin Yüksek Siyasi Konsey üyesi Muhammed Ali Al Husi Twitter üzerinden Mısırlı gazeteciler Moataz Matar ve Muhammed Nasır'ın fotoğraflarını paylaşarak Sanaa'ya hoş geldiniz mesajı yayımladı. İki gazeteci Mısır yönetimine muhalif önde gelen isimler olarak bilinmektedir.⁶⁹

• Kuveyt

Kuveyt ve İran, mali suçlarla itham edilen iki suçlunun karşılıklı olarak iade edilmesi konusunda anlaşmaya vardı. Büyükelçiler iki ülke arasındaki ilişkiyi takdir etti ve 2004 yılından beri bu konuyla ilgili anlaşmayı uyguladıklarını belirtti.⁷⁰

• Umman

Umman'ın Suudi Arabistan Büyükelçisi Sayyid Faysal bin Türki Al Said, Umman ve Suudi Arabistan arasındaki köklü ve kardeşçe ilişkilere vurgu yaptı. Bu ilişkinin güçlü bağlar ve karşılıklı saygı ilkelerine dayandığını belirtti. İki ülke arasındaki ticaret hacminin ve Suudi Arabistan'ın Umman'daki yatırımlarının artması gerektiğine değinmiştir.⁷¹

• Bahreyn

IŞİD/DAEŞ'le Mücadele Koalisyonu'nun İtalya'da düzenlenen toplantısı için Roma'da bulunan Bahreyn Dışişleri Bakanı Abdullatif bin Raşid Al Zayani toplantı oturumları arasında İsraili mevkidaşı Yair Lapid ile görüştü. Lapid'in dışişleri bakanı olması sonrası ikili arasındaki ilk görüşme oldu. Bahreynli Bakan İsraili mevkidaşını tebrik ederek görevinde başarılar diledi. İki bakan ikili ilişkileri ve bunları geliştirmenin yollarını görüştü.⁷²

Bahreyn'in İsrail Büyükelçisi Halid Yusuf el Calahama, Kral Hamed bin Isa El Halife'nin önünde yemin ederek resmen görevi devraldı. Kral, Büyükelçi'yi tebrik ederek görevinde başarılar diledi. Calahama'nın ataması 30 Mart'ta İsrail'in o dönemki dışişleri bakanı tarafından kabul edilmişti.⁷³

67 <https://yeniyeemen.net/tr/p-211335>

68 <https://yeniyeemen.net/tr/p-211314>

69 <https://www.middleeastmonitor.com/20210701-yemen-houthis-offer-egyptian-dissidents-sanctuary/>

70 <https://www.middleeastmonitor.com/20210701-kuwait-and-iran-exchange-fugitive-citizens-wanted-for-financial-crimes/>

71 <https://timesofoman.com/article/103586-oman-saudi-reaffirm-strong-relations-and-mutual-respect>

72 <https://www.bna.bh/en/ForeignMinistermeetsIsraelicounterpartinRome.aspx?cms=q8FmFJgiscL2fwlzON1%2bDmBC1nJH68sg0eWkzmwweMk%3d>

73 <https://www.middleeastmonitor.com/20210630-bahrain-king-congratulates-first-ever-ambassador-to-israel/>

Ülkede 2021 yılının ilk çeyreğine ilişkin büyüme rakamları açıklandı. Bahreyn ekonomisi bu süre içerisinde %2,11 daraldı. Petrol dışı sektörlerde koronavirüs pandemisinin etkisinin devam ettiği görüldü. Petrol dışı ekonomi %2,97 daralırken bu sektör içerisinde otel ve restoranlardaki düşüş yaklaşık %21 olarak gerçekleşti. Petrole talepteki düzelmeye birlikte sektör %2,04 büyüme kaydetti.⁷⁴

■ KUZAY AFRİKA GÜNDEMİ

• Mısır

Mısır Cumhurbaşkanlığından yapılan açıklamada Cumhurbaşkanı Abdülfettah el Sisi'nin Akdeniz'de stratejik deniz üssü açılışını yaptığı açıkladı. Yapılan açıklamada bu yeni üssün ülkenin güvenliğiyle ilgili kuzey ve batı kısımlarına odaklanacağını dile getirdi. Açılış törenine ayrıca Abu Dabi veliaht Prensi Muhammed bin Zayed El Nahyan ve Libya Başkanlık Konseyi Başkanı Muhammed el-Menfi de katıldı.⁷⁵

İsrail Başbakanlık Basın Ofisinden yapılan yazılı açıklamaya göre, İsrail Başbakanı Naftali Bennett ile Sisi bir telefon görüşmesi gerçekleştirdi. Bennett, 21 Mayıs'ta Filistinli guruplar ile İsrail arasında varılan ateşkes ve Hamas'ın elindeki İsraililerin serbest bırakılması için yapılan dolaylı esir takası görüşmelerinde Mısır'ın arabuluculuğu için Sisi'ye teşekkür etti. Mısır Cumhurbaşkanı Sisi de 13 Haziran'da İsrail'in yeni başbakanı olması dolayısıyla Bennett'ı tebrik etti. Sisi ayrıca, Hamas ile İsrail arasında 21 Mayıs'ta varılan ateşkesin güçlendirilmesi ve Gazze'deki insani durumun iyileştirilmesi gerektiğini dile getirdi. Görüşmede Bennett ve Sisi'nin "kısa süre içinde" bir araya gelme konusunda mutabık kaldığı aktarıldı.⁷⁶

İsrail Ordu Radyosunun haberinde, Mısır'a giden güvenlik yetkililerinden oluşan heyete Hamas'ın elindeki İsraililerin serbest bırakılması için baş müzakerecilik görevini yürüten Yaron Blum'un başkanlık ettiği aktarıldı. Haberde son zamanlarda konuyla ilgili Mısır'da birçok görüşme yapıldığı ancak ilerleme sağlanamadığı ifade edildi. Hamas'ın elindeki 4 İsraili ile İsrail hapishanelerindeki Filistinlilerin değişimi için Mısır arabuluculuğunda yürütülen görüşmelerin içeriğine dair taraflar bilgi vermekten kaçınıyor.⁷⁷

• Libya

Dibeybe, "Hükûmetimiz" isimli platformun internet sayfasında canlı olarak yayımlanan programda halkın sorularını yanıtladı. Hedeflerinin Libya'da barışın sağlanması, savaş ve müdahale yaşanmaması olduğunu vurgulayan Dibeybe, "Yurt dışından destek alan ve finanse edilen, Libya'da savaş açan ve bizimle savaşan herhangi bir tarafın hegemonyası altında

74 <https://www.reuters.com/world/middle-east/bahrain-economy-contracted-211-q1-pandemic-restrictions-weigh-2021-07-04/>

75 <https://www.france24.com/en/live-news/20210703-egypt-opens-strategic-mediterranean-naval-base>

76 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-basbakani-bennett-ile-misir-cumhurbaskani-sisi-gazzedeki-son-gelismeleri-gorustu/2287657>

77 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israili-heyet-hamasla-esir-takasini-gorusmek-icin-misirda/2290091>

olamayız” dedi. Ülke topraklarının tüm Libya halkına ait olduğunu ve hiçbir ordunun, silahlı veya silahsız hiçbir grubun tekelinde olamayacağını aktaran Dibeybe, şunları kaydetti: “İkinci Berlin Konferansı’nda Libya devletinin prestijini geri kazandık ve inisiyatif sunduk. Geçmiş yıllarda Libya dosyası tamamen dış dünyanın elindeydi. Libya için sunulan herhangi bir çözümün önce Libya’dan geçmesi gerekir” diye konuştu.⁷⁸

Birleşmiş Milletler (BM) öncülüğündeki Libya Siyasi Diyalog Forumu (LSDF), ülkede 24 Aralık’ta yapılması kararlaştırılan seçimlerin anayasal temelini görüşmek üzere İsviçre’de toplandı. Toplantının açılışında forum üyelerine hitap eden BM Libya Özel Temsilcisi ve UNSMIL Başkanı Jan Kubis, forum üyelerinin Libya’da ulusal seçimlerin gerçekleşmesi ve geçiş döneminin sona ermesi için bir araya geldiklerini kaydetti.⁷⁹

Birleşmiş Milletler Libya Destek Misonu’ndan (UNSMIL) yapılan açıklamaya göre, BM Libya Özel Temsilcisi ve UNSMIL Başkanı Jan Kubis, batılı 5 ülkenin yanı sıra Rusya ve Fas ile Libya Siyasi Diyalog Forumu’nun (LSDF) seyri hakkında görüşmelerde bulundu. Bu ülkelerle LSDF’de şimdiye kadar kaydedilen ilerlemeyi ele alan Kubis, İkinci Berlin Konferansı sonuçları ve BM Güvenlik Konseyinin 2570 sayılı kararıyla uyumlu olarak, mümkün olan en kısa sürede üzerinde anlaşmaya varılmış bir anayasal temele sahip olma ihtiyacını ifade etti.⁸⁰

• Tunus

Tunus Dışişleri Bakanı Osman Cerandi ve Ekonomi ve Maliye Bakanı Ali Kooli, İtalya’da düzenlenen G20 Dışişleri ve Kalkınma Bakanları Toplantısı’na, G20 ülkelerinin misafiri ve dostu sıfatıyla katıldı.⁸¹

Tunus Meclisi Milletvekili Sahbi Samara, Hür Anayasa Partisi lideri Abir Moussi’ye parlamentoda iki kez tokat atı. Henüz olayın neden gerçekleştiği belli olmasa da yayımlanan videoda Moussi oturumu cep telefonu ile yayımlarken Samara’nın bir anda saldırdığı görülmekte.⁸² Konuyla ilgili açıklama yapan Nahda Hareketi lideri Raşid Gannuşi ise bu çirkin saldırıyı kınadığını ve reddettiğini dile getirdi. Gannuşi her türlü fiziksel ve sözlü saldırıya ve parlamentonun çalışmalarını aksatacak her türlü engellemelere karşı olduğunu vurguladı.⁸³

Çekya Sağlık Bakanlığı, vatandaşlarına aralarında Rusya ve Tunus’un bulunduğu bir düzine ülkeye yeni Covid-19 varyantı sebebiyle uçuşları askıya aldı. Tunus, Çekler için önemli turizm noktalarından biri olduğu biliniyor.⁸⁴

78 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libya-basbakani-yurt-disindan-aldiklari-destekle-ulkede-savasan-hicbir-taraf-in-hegemonyasi-altinda-olamayiz/2293734>

79 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libyali-taraflar-24-aralik-secimlerinin-anayasal-temelini-gorusmek-uzere-ivsicrede-bir-araya-geldi/2287934>

80 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/bm-libya-ozel-temsilcisi-batili-ulkeleri-libya-diyalog-forumu-uyelerine-uzlasiciin-baski-yapmaya-cagirdi/2289745>

81 <https://allafrica.com/stories/202106290787.html>

82 <https://www.middleeastmonitor.com/20210701-tunisia-mp-repeatedly-slaps-female-colleague-in-parliament/>

83 <https://www.middleeastmonitor.com/20210703-ghanouchi-assault-on-female-mp-a-heinous-and-unacceptable-act/>

84 <https://www.reuters.com/world/europe/czechs-ban-travel-russia-tunisia-due-coronavirus-variants-ctk-agency-2021-06-29/?rpc=401&>

• Cezayir

Cumhurbaşkanı Abdülmecid Tebbun Cezayir'in Bağımsızlık Günü dolayısıyla, ABD Başkanı Joe Biden'dan bir tebrik mektubu aldı. Cezayir Cumhurbaşkanlığından yapılan açıklamada mektupta Cezayir'in özellikle Libya ve Sahel bölgesi olmak üzere bölgede istikrarı sağlamaya yönelik çabalarının takdir edildiği dile getirildi. Ayrıca Tebbun da Biden 4 Temmuz ABD Bağımsızlık Günü için bir mektup gönderdiği ve özellikle iki ülke arasında ekonomik iş birliğini daha da geliştirmeyi arzuladıklarını dile getirdiği aktarıldı.⁸⁵

Cumhurbaşkanı Tebbun seçimlerden sonra Maliye Bakanı Ayman Ben Abdelrahman'ı yeni hükûmeti kurması için görevlendirdi.⁸⁶

Libya'nın doğusundaki gayrimeşru silahlı güçlerin lideri Halife Hafter'e bağlı güçlerin Cezayir sınırındaki bölgeyi kapattığını açıklamasından birkaç gün sonra Şangariha, Libya sınırındaki bir askerî bölgeyi ziyaret etti. Bölgede askerlere hitap eden Şangariha, Cezayir'in hiçbir tarafın tehdidini veya sindirmesini kabul etmediğini ve etmeyeceğini, ne kadar güçlü olursa olsun hiçbir tarafa boyun eğmeyeceğini kaydederek, "İktidar olmaya heveslenenleri ve tüm tarafları, Cezayir'in itibarına, güvenliğine ve toprak bütünlüğüne zarar vermemeleri konusunda güçlü bir şekilde uyarıyoruz. Onlar, kendilerine vereceğimiz yanıtın sert ve belirleyici olacağını bilsinler" ifadesini kullandı.⁸⁷

• Fas

Libya Başbakanı Abduhamid Dibeybe, resmî ziyaret kapsamında geldiği Fas'ta Temsilciler Meclisi Başkanı Habib el-Meliki ile Rabat'ta bir araya geldi. Görüşmede Dibeybe'nin ülkesinde aralık ayında yapılması planlanan seçimler için yapılacak hazırlıklarda Rabat hükûmetinden katılım ve desteklerini beklediğini ifade ettiğine değinildi. Fas Temsilciler Meclisi Başkanı Habib el-Meliki'nin ise görüşmede, Libya sorununun çözümünün dışarıda değil ülkenin içinden bulunacağını ifade ettiği ve bu nedenle Fas'ın Libyalıların kendi arasındaki diyalogu her zaman desteklediğini söylediği kaydedildi. Mağrib ülkelerinin istikrar ve güvenliğinde Libya'nın büyük bir parça olduğunu dile getiren Meliki'nin, Libya sorununun çözümünde Fas'ın masada kalmaya devam edeceğini yinelediği belirtildi. Libya'daki seçimleri değerlendiren Meliki'nin, ulusal uzlaşının ülkedeki sorunun çözümü için tek anahtar olduğunu söylediği ifade edildi.⁸⁸

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Antonio Guterres, İspanya Başbakanı Pedro Sanchez ile ortak olarak gerçekleştirdiği basın toplantısında henüz ismi açıklanmamış Batı Sahra Özel

85 <https://lana-news.ly/art.php?id=206017&lang=en&p=1>

86 <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/algerian-president-assigns-finance-minister-to-form-new-government/2290364>

87 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/cezayir-genelkurmay-baskani-sangariha-ulkesinin-hicbir-tehdit-veya-sindirmeyi-kabul-etmeyecegini-soyledi/2289452>

88 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libya-basbakani-dibeybe-fas-i-ulkesindeki-secimlere-destek-vermeye-cagirdi/2287775>

Temsilcisi için Fas ve Polisario Cephesi taraflarını uzlaşmaya çağırıldı. Guterres şu ana kadar bu pozisyon için 13 aday belirlediklerini fakat sonuca varamadıklarını belirtirken her iki tarafın mutabık kaldığı bir aday bulmakta çok zorlandıklarını bunun da Batı Sahra meselesi için uzlaşmayı zor hâle getirdiğini söyledi.⁸⁹

ABD merkezli bir haber ajansının yaptığı habere göre Fas'ın, İsrail'deki irtibat bürosunu büyükelçiliğe çevirmeyi planladığı aktarıldı. İki ülke Aralık 2020'de "normalleşme" anlaşması imzalamış ardından da karşılıklı olarak Rabat ve Tel Aviv'de irtibat büroları açmışlardı.⁹⁰

■ ENERJİ GÜNDEMİ

• Dünya Geneli

Suudi Arabistan ve Rusya'nın, OPEC+'nın gelecek aylarda aşamalı olarak petrol üretimini arttırma hususunda geçici olarak anlaştığı ve petrol üretiminin Aralık 2021'e kadar günlük yaklaşık 2 milyon varil arttırılacağı açıklandı. Aynı zamanda OPEC+ üretim kotalarının 2022 yılının Aralık ayına kadar devam edebileceği de bildirdi. Üretimdeki artışın ABD ve İran arasındaki normalleşme sürecinin de etkisine bağlı olarak hareket edebileceği de bildirildi.⁹¹

OPEC+'nın petrol üretim kotalarını kademeli olarak kaldırması ve üretimde artış gerçekleştirmeyi planladığı stratejisi Birleşik Arap Emirlikleri'nin (BAE) itirazı nedeniyle bir sonraki toplantıya ertelendiği açıklandı.⁹²

Hindistan merkezli Reliance Industries şirketinin, BAE merkezli Abu Dabi Ulusal Petrol Şirketi (ADNOC) ve BAE varlık fonuna bağlı ADNOC'nun ortak girişimi olan TA'ZIZ kimyasal şirketine iki milyar USD yatırım yapmayı planladığı açıklandı.⁹³

Yunanistan Enerji Bakanı yaptığı açıklamada, Mısır'ın Yunanistan üzerinden Orta Avrupa'ya enterkonnekte elektrik hattıyla ileteceği elektriğin yenilenebilir enerjiden üretileceğini açıkladı. Güneş panelleriyle elektrik üretiminin düşük maliyetli olacağı ve Mısır'da güneş enerji için gerekli yatırımların daha ekonomik olabileceğini de açıkladı.⁹⁴

Yunanistan merkezli Hellenic Energy Exchange'in yaptığı açıklamaya göre, Yunanistan'ın Enerji Düzenleme Kurumu [Regulatory Authority for Energy (RAE)], Yunanistan merkezli Hellenic Natural Gas Manager (DESFA) ile Yunanistan Çevre ve Enerji Bakanlıklarının ortak

89 <https://www.moroccoworldnews.com/2021/07/343212/un-chief-guterres-calls-for-envoy-to-relaunch-western-sahara-dialogue>

90 <https://www.moroccoworldnews.com/2021/07/343174/morocco-to-turn-liaison-office-in-tel-aviv-into-official-embassy>

91 <https://www.worldoil.com/news/2021/7/1/saudis-russia-tentatively-agree-on-gradual-opec-oil-output-hike>

92 <https://www.cnbc.com/2021/07/02/opec-meeting-oil-output-policy-decision-in-focus-as-prices-rise.html>

93 <https://www.spglobal.com/platts/en/market-insights/latest-news/petrochemicals/062921-indias-reliance-to-invest-2-bil-in-adnoc-chemical-jv-its-first-deal-in-gulf-region>

94 <https://www.mononews.gr/business/kostas-skrekas-ipochreotiki-engiitiki-me-tin-etisi-ape-prasini-ilektriki-diasindesi-me-egipto>

girişimiyle gaz ticareti için bir platform oluşturmayı planladıklarını ve bu platformun 2021'in son çeyreğinde faaliyete geçmesinin planlandığını bildirdi.⁹⁵

Yunanistan'ın, Azerbaycan'a ait Şah Deniz II sahasından Türkiye üzerinden geçen Trans Adriyatik Boru Hattı (TAP) aracılığıyla sağladığı doğal gazı, ters akım (reverse flow) yaparak Türkiye'ye doğal gaz sağlamayı planladığı iddia edildi.⁹⁶

Royal Dutch Shell Şirketinin eski bağımsız danışmanı Amerikalı Jane Holl Lute'un Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin Kıbrıs Özel Elçisi olarak atandığı açıklandı. Royal Dutch Shell Şirketi hem Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) ile Türkiye'de çeşitli enerji iş birlikleri gerçekleştirmekte hem de Güney Kıbrıs Rum Yönetimi Münhasır Ekonomik Bölgesinde yer alan Aphrodite doğal gaz sahasınının 12. Blokunda ABD merkezli Chevron ve İsrail merkezli Delek şirketleriyle konsorsiyum içerisinde yer almaktadır.⁹⁷

• Ortadoğu

Saudi Aramco yönetim kurulu başkanının Hindistan'ın en büyük özel rafineri şirketi olan Reliance Industries'e bağımsız yönetim kurulu üyesi (independent director) olarak atandığı açıklandı. Gerçekleşen bu atama sayesinde Saudi Aramco'un Reliance Industries'den hisse alımını kolaylaştıracağı değerlendirildi.⁹⁸

Saudi Aramco yaptığı açıklamada, doğal gaz boru hattı projesinde yer alan önemli bir azınlık hissesinin satışı için küresel çaptaki bankaların satış işlemine danışmanlık yapmaya davet ettiği açıklandı.⁹⁹

ADNOC yaptığı açıklamada, Eylül 2021'den Mayıs 2022'ye ihraç edilecek Murban ham petrolü tahminini yükselttiği ancak Temmuz 2021 ve Ağustos 2021 arasındaki ihracat hacmini Mayıs 2021'e göre değiştirmedeği bildirdi.¹⁰⁰

ADNOC yaptığı açıklamada, Asyalı vadeli alıcılara sağladığı ham petrol hacmini 2021 Eylül ayında %15 oranında azaltacağını bildirdi. Planlanan bu azalışın, 2021 Ağustos ayının ham petrol kargoları için vadeli hacim tahsisindeki %5'lik azalmaya kıyasla çok daha derin olduğu bildirildi.¹⁰¹

95 <https://www.insider.gr/epiheiriseis/179175/fthinoporo-i-premiera-tis-hrimatistiriakis-agoras-fysikoy-aerioy>

96 <https://www.youtube.com/watch?v=TNElq09cdZY&t=2819s>

97 <https://www.sigmalive.com/news/kypriako/806882/mi-ektelestiki-symvoulos-stin-shell-i-lout-yparxei-syggkroui-symferontos>

98 <https://www.spglobal.com/platts/en/market-insights/latest-news/oil/063021-reliance-saudi-aramco-closer-than-ever-in-sealing-their-marriage>

99 <https://www.globaltimes.cn/page/202107/1227593.shtml>

100 <https://www.spglobal.com/platts/en/market-insights/latest-news/oil/062821-adnoc-raises-september-2021-may-2022-export-availability-forecasts-for-murban-crude>

101 <https://www.reuters.com/world/middle-east/uaes-adnoc-deepen-crude-oil-term-supply-cut-sept-sources-2021-06-28/>

Qatar Petroleum (QP) yaptığı açıklamada, Royal Dutch Shell şirketi ile Çin'e yıllık 1 milyon metrik ton LNG tedarik etmek için 10 yıllık satış ve satın alma anlaşması (SPA) imzaladığını açıkladı. QP'nin Qatargas-1 sahasında üretilen doğal gazı kullanacağı ve 2022 Ocak ayı itibarıyla sevkiyatların başlayacağı da açıklandı.¹⁰²

İran'ın Irak'a sevk ettiği doğal gaz hacimlerini azaltması ve elektrik ihracatını durdurmasıyla Irak'ta ciddi elektrik problemlerinin yaşandığı açıklandı. Irak'ta yaşanan elektrik kesintilerinin artması nedeniyle Irak elektrik bakanının istifa ettiği açıklandı.¹⁰³

İrak'ın devlet kuruluşu South Gas Co., Royal Dutch Shell ve Mitsubishi Corp. ortak girişimi olan Basrah Gas Company'nin Irak'ın güneyinde yer alan petrol sahalarındaki doğal gaz üretimini %40 arttırmak ve gas flaring seviyelerini düşürmek için Dünya Bankasının özel sektör finansman iştiraki olan International Finance Corp'dan 360 milyon USD kredi alacağını açıkladı.^{104 105}

İrannın Buşehr kentinde bulunan nükleer santralinde iki hafta önce meydana gelen sorunların düzeltildiği ve santralin yeniden işlevsel hâle geldiği açıklandı.¹⁰⁶

Libya'da yeni hükûmetin göreve başlamasıyla birlikte Libya Ulusal Petrol Şirketi (NOC) başkanının görevden alınabileceği iddia edildi.¹⁰⁷

Ürdün Kralı, Mısır Cumhurbaşkanı ve Irak Başbakanı'nın, üçlü zirvenin ikinci turu için Bağdat'ta bir araya geldiği açıklandı. Görüşmede Irak'ın Basra kentinden Ürdün'ün Akabe Limanı'na kadar uzanacak olan ve günde 1 milyon varil petrol taşıyacak olan 2 bin km'lik Irak-Ürdün Petrol Boru Hattı'na (IJOP) ilişkin taahhütün yenilendiği açıklandı. Mısır'dan, Ürdün'ün başkenti Amman'a ve oradan da Irak'ın başkenti Bağdat'a elektrik bağlantısı için teknik çalışmaların tamamlanmasını takiben projenin 18 ay içerisinde yürürlüğe gireceği kaydedildi.^{108 109 110}

Kuzeydoğu Suriye'deki Blok 26'daki Birleşik Krallık merkezli Gulfsands Petroleum'un Türkiye sınırındaki petrol sahasından 2020 yılında günlük yaklaşık 20 bin varil petrol ürettiği açıklandı.¹¹¹

102 <https://www.naturalgasworld.com/qp-clinches-1mn-mt/yr-lng-supply-deal-with-china-89805>

103 <https://www.iraqoilreport.com/news/electricity-crisis-worsens-as-iran-cuts-supply-and-minister-resigns-43838/>

104 <https://www.spglobal.com/platts/en/market-insights/latest-news/natural-gas/062921-iraq-to-receive-360-million-world-bank-loan-to-help-expand-gas-flaring-reduction-from-south>

105 <https://reliefweb.int/report/iraq/ishm-june-24-july-1-2021>

106 <https://www.haaretz.com/middle-east-news/iran/iran-s-sole-nuclear-power-plant-up-and-running-after-two-week-closure-1.9965558>

107 https://www.africaintelligence.com/oil--gas_state-strategy/2021/07/01/noc-boss-sanalla-may-be-on-way-out-as-libya-s-oil-industry-booms,109676959-eve

108 <https://english.alaraby.co.uk/news/basra-aqaba-oil-route-pipeline-or-pipedream>

109 <https://apnews.com/article/africa-egypt-jordan-middle-east-iraq-67c8de52e69a61e83d82bf68e01cbdb0>

110 <https://www.arabnews.com/node/1884691/business-economy>

111 <https://www.mees.com/2021/6/11/geopolitical-risk/gulfsands-bullish-on-syria-return-as-key-russian-investor-consolidates-position/5afe5660-cab9-11eb-a7eb-71868e9aff0e>

Suriye’de İnan destekli milis grupların kontrolündeki Deyr ez-Zor vilayetinin Mayadin ilçesinden ABD kontrolündeki Al Omer petrol sahasına roket saldırısı düzenlendiği açıklandı. Bu saldırı öncesi ABD güçleri Irak ve Suriye’deki İnan destekli milislerin depolama tesislerine hava saldırısı düzenlediği açıklanmıştı.^{112 113 114}

Avrupa Birliği üyesi 13 ülkenin büyükelçisinin, Lübnan’ın İsrail ile ortak deniz sınırını ziyaret ettiği açıklandı. Dođu Akdeniz doğal gaz rezervuarlarına yatırım fırsatları ve güvenlik tehditleri ile İsrail-Lübnan müzakerelerinin mevcut durumu hakkında yetkililere bilgi verildiği bildirildi. Sınır anlaşmazlığının yanı sıra gaz boru hatlarıyla ilgili iş fırsatlarının tartışıldığı kaydedildi. Bu ziyaretin, İsrail’in Avrupa’yla kurmak istediği doğal gaz boru hattı ve enterkonekte elektrik hattı adına Avrupa-İsrail yakınlaşması için önemli olduğu da belirtildi.¹¹⁵

112 <https://oilprice.com/Latest-Energy-News/World-News/US-Controlled-Oilfield-In-Syria-Attacked-By-Rockets.html>

113 <https://www.yenisafak.com/en/world/iran-backed-militias-attack-us-controlled-oil-field-in-syria-3575427>

114 <https://haber.sol.org.tr/haber/suriyede-abd-igalindeki-petrol-sahasina-fuze-saldirisi-308139>

115 <https://www.jpost.com/israel-news/eu-representatives-visit-maritime-border-with-lebanon-leviathan-field-672035>